روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

شنبه ۲۰ اسفند ۱۴۰۱ | ۱۸ شعبان ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۴۴۹ | Saturday - Mar 11 , 2023

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۰۲۱-۲۳۰۰۴۰۰۰
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

■ تشکیل نیروی هوایی ایران/۱۳۰۴
■ زادروز حسن محمودی، نویسنده/۱۳۴۹
■ تصویب قرارداد منعقده میان صدام و شاه/۱۳۵۳

واحه

**به تو حاصلی ندارد غم روزگار گفتن
که شبی نخفته باشی به درازنای سالی
سعدی**

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۱۴	غروب آفتاب: ۱۸:۰۸
اذان مغرب: ۱۸:۲۶	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۳۲
اذان صبح (فردا): ۴:۵۷	طلوع خورشید (فردا): ۶:۲۰

پیشخوان

سخت‌پوست

سخت‌پوست، نوشته ساناز اسدی که توسط انتشارات چشمه منتشر شده داستان یک خانواده چهارنفره است از اهالی شهری ساحلی در شمال که زندگی‌شان از راه خدمت‌رسانی به تهرانی‌هایی می‌گذرد که در آن دیار ویلایی دارند یا ویلایی اجاره می‌کنند، به قول کتاب «ویلایی‌ها». شخصیت اصلی داستان داوود پدر خانواده است؛ نمی‌گوییم قهرمان داستان چون داوود به همه چیز می‌ماند جز «قهرمان». داوود مرد همیشه بازنده است که هرگز نتوانسته سر و سامان بگیرد. زن و بچه را گذاشته و برای کار به ژاپن رفته تا با پول آنجا وقتی برگشت «یک مغازه وسط بازار بخرد»، اما معلوم نیست دقیقاً چرا ناموفق و دست از پا درازتر برگشته است. زندگی‌اش از راه خدمت به ویلایی‌ها می‌گذرد، اما نکته مهم احساس مبهم و متناقض او به این ویلایی‌هاست، احساسی که انگار برای خودش هم مبهم است. انگار ته وجودش از آنها تنفر دارد. ساختار کتاب چنین است که فصل‌هایش یکی در میان در دو زمان با فاصله اندکی کمتر از ۲۰ سال می‌گذرد. رویدادهای داستان هم با وجود این‌که در دو مقطع زمانی متفاوت نقل می‌شوند، پراکنده و ازهم‌گسیخته نمی‌شوند و در پایان بدون این‌که بدانی کدام رویداد در کدام مقطع زمانی رخ داده است، سیر کلی رویدادها را درمی‌یابی و با آدم‌ها اخت می‌شوی. «سخت‌پوست» داستان پدران و پسران هم هست، تصویری زیبا و پیچیده از پدر-پسری. احساس عشق و نفرت همزمان نسبت به پدری که یک جوری نمی‌تواند به زندگی‌اش سروسامانی بدهد و ناچار دل به مردمانی می‌سپارد که انگار دریا و ساحل و شهر را خریده‌اند.

جام جم

درجست‌وجوی دارو

زنگ خطر کمبود دارو در کشورهای اروپایی به صدا درآمد

نوشتن از مشکلات کشورهای دیگر به معنای نفی آن مشکلات در ایران نیست، این امر بدیهی گاه برای چشمان نامنصفی بیرون از دایره خبر بهانه می‌شود، اما سوی دیگر این ماجرا هم این است که همان ناانصافی‌ها باعث می‌شود بسیاری از مشکلات این کشورها را نادیده بگیرد و به جایش به بزرگنمایی همان مشکلات احتمالی در ایران بپردازد. یکی از این معضلات مهم اروپا مربوط به کمبودهای دارویی است که زنگ خطر آن برای اغلب کشورهای اروپایی به صدا درآمده است. اتفاقی که با سلامتی و جان اروپایی‌ها ارتباط دارد و هنوز و همچنان چاره‌ای برای آن اندیشیده نشده است. آن طور که پایگاه اینترنتی نشریه پولیتیکو نوشته است ماجرای برخی داروهای ویژه فصل سرما در بسیاری از کشورهای اتحادیه اروپا نه به مرحله کمیابی که در آستانه نایابی قرار دارد! هنگامی که فردی بیمار می‌شود آخرین کاری که می‌خواهد انجام بدهد رفتن از این داروخانه به داروخانه دیگر در جست‌وجو برای یافتن داروهای اصلی همچون شربت ضدسرفه و آنتی بیوتیک‌هاست. با این وجود، بسیاری از مردم سراسر اروپا، در شرایطی که با آب و هوای بسیار سرد زمستانی روبه‌رو شده‌اند، به ناچار درگیر چنین وضعیتی هم هستند!

کشورهای عضو اتحادیه اروپا از اواخر سال ۲۰۲۲ تاکنون با مشکلات جدی در تامین داروهای مهم روبه‌رو شده‌اند و بیشترشان هم‌اکنون دارند کمبود دارو را تجربه می‌کنند. نشریه پولیتیکو در گزارشی به بررسی وضعیت نابسامان دارو در کشورهای اروپایی پرداخته و مهم‌تر از آن به این مهم پرداخته که دولت‌ها چه تدابیری برای برطرف ساختن کمبود دارو اندیشیده‌اند! پس از پرس و جو از گروه‌هایی که داروخانه‌ها را در ۲۹ کشور اروپایی نمایندگی می‌کنند (از جمله کشورهای عضو اتحادیه اروپا و کشورهای ترکیه، کوزوو، نروژ و مقدونیه شمالی) به این نتیجه رسیدند که تقریبا یک‌چهارم این کشورها در زمینه ذخایر بیش از ۶۰۰ قلم دارو کمبود دارند و ۲۰ درصدشان هم از کمبود ۲۰۰ تا ۳۰۰ قلم دارو خبر دادند. سه‌چهارم این کشورها گفتند کمبود ذخایر دارویی‌شان در زمستان سال جاری میلادی بدتر از سال پیش از این است. گروه‌هایی در چهار کشور هم گزارش دادند کمبود دارو سبب افزایش مرگ و میر بیماران در آن کشورها شده است. داده‌های دستگاه‌های ناظر تهیه و پخش دارو، این توصیف از رویداد را تایید می‌کند.

مقام‌های مسئول در بلژیک کمبود ذخایر نزدیک به ۳۰۰ قلم دارو را گزارش کرده‌اند. در آلمان این رقم ۴۰۸ قلم دارو را در بر می‌گیرد و این در حالی است که اتریش اعلام کرده هم‌اکنون بیش از ۶۰۰ قلم دارو در داروخانه‌های این کشور یافت نمی‌شود. فهرست داروهای نایاب در ایتالیا بسیار طولانی است و بیش از ۳۰۰۰ قلم دارو را در بر می‌گیرد؛ اگرچه بسیاری از داروها، ترکیبات متفاوتی از همان دارو هستند. آنتی بیوتیک‌ها (به‌ویژه آموکسی‌سیلین که در درمان عفونت‌های تنفسی کاربرد دارد) در اروپا کمیاب شده است. دیگر داروها از جمله شربت ضدسرفه، پاراستامول (استامینوفن) کودکان و داروی فشار خون هم کمیاب است. علت کمیاب و نایاب شدن دارو را در کشورهای اروپایی می‌توان به افزایش تقاضا و کاهش عرضه نسبت داد. عفونت‌های فصلی - مهم‌تر از همه آنفلوآنزا و ویروس سرماخوردگی بزرگسالان - خیلی زود فراگیر شده و قوی‌تر از میزان معمول است. همچنین گونه غیرمعمول از بیماری گلودرد در میان کودکان رایج شده است.

سال گذشته، شرکت داروسازی بینترانیت، تولیدکننده ترکیبات فعال دارویی در هلند اعلام کرد میزان تولیدش در مقایسه با سال ۲۰۲۱ به علت افزایش بهای انرژی تا یک‌چهارم کاهش یافته است. اینوجنریکز، تولیدکننده دیگری در هلند، پس از اعلام ورشکستگی در تلاش برای بازنگاهداشتن کارخانه، با وثیقه‌گذاری دولت به کارش ادامه داد. برخی کشورها دارند ترمز صادرات را می‌کشند تا میزان عرضه را در بازارهای داخلی‌شان افزایش بدهند. دستگاه تنظیم‌کننده بازار دارو در یونان در ماه نوامبر اعلام کرد فهرست داروهایی که بازفروش آنها به کشورهای دیگر - مشهور به تجارت موازی - ممنوع است گسترده‌تر می‌شود. رومانی در اقدامی موقتی صادرات انواع مشخصی از آنتی بیوتیک‌ها و مسکن‌های کودکان را متوقف کرد. دولت بلژیک هم در ابتدای ژانویه فرمانی صادر کرد که به مقام‌های مسئول اجازه می‌داد در صورت بروز بحران (در داخل)، صادرات (دارو) را متوقف سازند.

دولت آلمان هم در نظر دارد الزامات تهیه و تدارک دارو را تسهیل سازد؛ بر این اساس، هم‌اکنون شرکت‌های بیمه درمانی ملزم هستند دارو را از ارزان‌ترین تولیدکننده بخرند، در نتیجه تامین دارو در دستان چند تولیدکننده محدود می‌شود. بر پایه قانون جدید، خریداران می‌توانند دارو را از انواع تولیدکننده‌ها از جمله آنانی که محصول‌شان را گران‌تر عرضه می‌کنند تهیه نمایند تا عرضه دارو با اطمینان بیشتری اتفاق بیفتد.

در هلند به تازگی قانونی تصویب شده که فروشندگان را ملزم می‌کند تا شش هفته ذخیره‌سازی داشته باشند تا کمبود را جبران کنند؛ سوئد هم قوانین مشابهی در دستور کار قرار داده است. فرض را بر این می‌گیریم که اتحادیه اروپا بایستی برای برخورد با بحرانی فراگیر، آماده‌تر از همیشه ظاهر شود. این اتحادیه به تازگی قوانین خود را به‌روزرسانی کرده تا با تهدیدهای بهداشتی و درمانی از جمله کمبود دارو مقابله کند. نهادی هم به نام اداره واکنش و آمادگی در موارد اضطراری بهداشتی و درمانی تشکیل شده و اختیار تام دارد برای کلیه‌کشورهای عضو اتحادیه اروپا از بازار دارو خریداری کند.

حکمت

امام هادی(ع):

خودبینی انسان را از دانش‌آموختن بازمی‌دارد و او را به نادانی و پستی می‌کشاند.

اعیان‌الشیعه

نکته‌روز

کودکان ورشکسته

۸۰ درصد از درآمد والدین در انگلیس صرف نگهداری کودکان می‌شود

بحران اقتصادی در انگلیس فقط طبقه‌های پایین جامعه را دستخوش تغییر نکرده است، اگرچه آنها در تامین منابع غذایی یا سرپناه با مشکلات بسیاری دست و پنجه نرم می‌کنند اما حالا مشخص شده است نزدیک به ۸۰ درصد از طبقه متوسط انگلیس هم به دلیل مشکلات اقتصادی از تامین هزینه‌های نگهداری از فرزندان خود بازمانده‌اند. بر اساس گزارش اندیشکده نستا (Nesta) شمار قابل توجهی از والدین انگلیسی نمی‌توانند در زمان اشتغال به کار روزانه، فرد یا موسسه‌ای را بیابند که با قیمت ارزان، فرزندان آنان را نگهداری کند و در بسیاری از موارد، سازمان‌های زیر نظر شهرداری‌ها نیز که با قیمت‌های کمتر کودکان را نگهداری می‌کنند جای کافی ندارند. به نوشته روزنامه گاردین، حزب کارگر پنجشنبه این هفته وعده داد در صورت پیروزی در انتخابات عمومی آینده، ساز و کاری اجرا کند که هر هفته ۳۰ ساعت به صورت رایگان از فرزندان والدین شاغل نگهداری شود. حزب کارگر انگلیس، وضعیت کمک مالی دولت به والدین شاغل را «ورشکسته» توصیف کرده و افزوده است هزینه‌های نگهداری از کودکان در انگلیس، دو برابر متوسط این قبیل هزینه‌ها در میان ۳۷ کشور عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی است.

به نوشته روزنامه گاردین، وزیران دولت انگلیس سه‌شنبه این هفته مطلع شدند که میلیون‌ها نفر از افراد شاغل در این کشور ترجیح می‌دهند در منزل بمانند و از فرزندان نگهداری کنند، زیرا هزینه‌های نگهداری کودکان در مهدهای کودک، سرسام‌آور شده و دستمزد آنان را می‌بلعد. این نشریه انگلیسی افزود: اکنون تک‌والدها باید دوسوم از درآمد خود را برای نگهداری فرزندان بپردازند.

خبرروز

هیولایی به نام مورچه

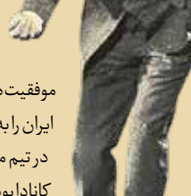

نتایج تحقیقات جدید نشان می‌دهد بیش از ۴۷ میلیون سال پیش، مورچه‌های گوشتخوار غول‌پیکر در طبقات جنگلی ماقبل تاریخ آمریکای شمالی به دنبال طعمه بودند. برخی از این کلونی‌های باستانی توسط ملکه‌هایی به اندازه یک مرغ مگس‌خوار اداره می‌شدند. این مورچه‌ها حتی بزرگ‌ترین مورچه‌هایی نیستند که تا به حال روی سطح زمین قدم گذاشته‌اند. بزرگ‌ترین ملکه مورچه‌ای که تاکنون زندگی کرده، اخیرا به شکل فسیلی در آلمان پیدا شده است. این مورچه بیش از ۵ سانتی‌متر طول داشته و بال‌هایی داشته که ۱۶ سانتی‌متر امتداد داشتند. گمان می‌رود که ارتش کارگران این ملکه می‌توانستند هر جنبنده‌ای از جمله مارمولک‌ها، پستانداران و پرندگان را شکار کنند. مانند مورچه‌های امروزی، این حشرات باستانی به احتمال زیاد گرماگیر بودند، به این معنی که آنها برای زنده‌ماندن بدون مقدار قابل توجهی گرما در محیط خود تلاش می‌کنند.

پرسه

کافه باتری!

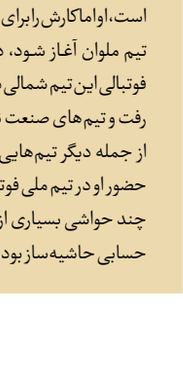
یک پژوهشگر اندونزیایی از طراحی و ساخت سبک‌ترین باتری لیتیومی پرقدرت ویژه خودروهای برقی برای نخستین بار با استفاده از ضایعات قهوه خبر داد. آنی زولفیا با اشاره به تلاش مستمر در دانشگاه اندونزی گفت موفق به ساخت لایه‌ای گرافنی برای قطب مثبت باتری‌های لیتیومی با استفاده از مواد دورریز قهوه شده است. این محقق و استاد دانشگاه اندونزی با اشاره به استفاده از ضایعات به‌کاررفته قهوه در لایه گرافنی تصریح کرد وزن نهایی این نوع از باتری لیتیومی ویژه خودروهای برقی از ۵۰۰ کیلوگرم به ۲۰۰ کیلوگرم کاهش یافته و به علت ظرفیت بالای ذخیره الکتریسیته قادر است با هر یک بار شارژ، توان طی مسافت را از ۳۵۰ کیلومتر به ۵۰۰ کیلومتر افزایش می‌دهد.

کیوآرکد را اسکن کنید

خشابِ آلمان

موضوع تیراندازی و کشتارهای خیابانی در شهرهای اروپایی معمولا کمتر راه به رسانه‌ها پیدا می‌کند، چرا که قرار است تصویری عمومی مبنی بر امنیت این شهرها در ذهن مخاطبان تصویر شود اما بامداد جمعه تیراندازی در هامبورگ آلمان باعث کشته‌شدن ۶ نفر شده و برخلاف اراده مسئولان اخبار و حتی تصاویری از این اتفاق هم در رسانه‌های آلمانی مخابره شده است. رسانه‌های آلمانی بامداد جمعه گزارش داد که وقوع تیراندازی در شهر هامبورگ دست‌کم ۶ کشته و چند زخمی بر جای گذاشته است. پلیس هامبورگ هم در توییتی خبر داد که در رابطه با این تیراندازی عملیات گسترده‌ای در منطقه «آلستردورف» هامبورگ آغاز شده است، اما جزئیاتی درباره آن منتشر نکرد.

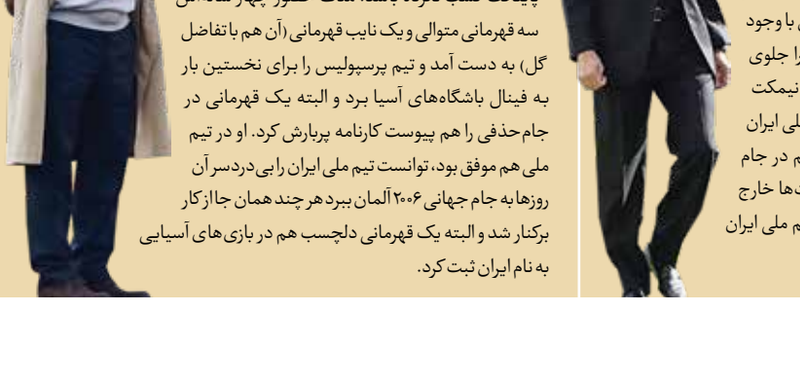

کیوآرکد را اسکن کنید

نگاه

زیبایی نوستالژیک

درهای قدیمی جزو فرهنگ زیستی ایرانیان بوده است، مشخصه‌ای که رد پررنگی در نوع معماری ایران هم دارد. کلون‌های متفاوتی روی در تعبیه شده تا افراد پشت درمانده را بتوانید تشخیص دهید؛ این از جمله ویژگی‌های ناب است. البته حالا کمتر شهری مانده است که همچنان پایبند به این نوع معماری باشد اما در کنار آن باید به زیبایی چشم‌نواز این درها هم اشاره کرد، زیبایی‌ای که از قاب دوربین مجید آزاد عکاس روزنامه «جام‌جم» هم مشخص است.

چهارراه

جاده یکطرفه

نگاهی به فهرست مربیان خارجی‌ای که از نیمکت باشگاهی به تیم ملی رسیدند

بحث بر سر انتخاب مربی تیم ملی فوتبال ایران داغ است، فوتبالی‌های ایران البته عادت دارند همواره تماشاگر این بازی خسته‌کننده باشند، این که حالا ماه‌هاست تیم ملی ایران همچنان مربی ندارد و هر بار گمانه‌زنی‌هایی باعث می‌شود بحث مربی داغ شود از جمله نوبرانه‌های فوتبالی در جهان است! آن هم در حالی که کمتر از یک سال دیگر بازی‌های جام ملت‌های آسیا برگزار می‌شود، مسابقاتی که ایران طی ۶۰ سال گذشته نتوانسته حتی به فینال آن پا بگذارد. گزینه محتمل و جدی این روزها که در رسانه‌ها مطرح است مربی موفق اسپانیایی تیم باشگاه تراکتورسازی تبریز است. پاکو خمس توانسته طی مدت حضورش در تبریز بعد از مدت‌ها این تیم پرطرفدار را به نوعی به جمع مدعیان قهرمانی بازگرداند، این نکته از جایی مهم است که بدانیم طی سال‌های اخیر وضعیت این باشگاه به جایی رسیده بود که برای بقا می‌جنگید و حالا حتی روی کاغذ شانس قهرمانی در لیگ برتر را هم دارد. همه این موارد باعث شده فدراسیون تیم ملی فوتبال ایران به فکر استخدام این مربی برای تیم ملی ایران باشد، هر چند این اتفاق به مذاق هواداران پرشور تبریزی خوش نیامده و حتی مدیران این باشگاه هم با اغماض نسبت به این گمانه‌زنی‌ها واکنش نشان داده‌اند، در طول سال‌ها و دهه‌های گذشته اما نشستن یک مربی باشگاهی روی نیمکت تیم ملی ایران بی‌سابقه نبوده است، اتفاقی که گاه اتفاقا با موفقیت‌های بسیاری هم همراه بوده است.

زدراکو رایکوف

مربی یوگسلاو و تیم استقلال تهران هنوز هم یادآور روزهای خوش آبی‌های پایتخت است. او طی دو سال یعنی در فاصله سال‌های ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۵ روی نیمکت آبی‌ها نشست و در این سال‌ها توانست نخستین قهرمانی تیم فوتبال استقلال را در جام باشگاه‌های آسیا در سال ۱۳۴۹ به ارمغان آورد و دو بار نیز در سال‌های ۱۳۴۹ و ۱۳۵۳ با این تیم لیگ سراسری فوتبال ایران را فتح کرد. همین اتفاقات باعث شد خیلی زود به یکی از اسطوره‌های این باشگاه بدل شود. در میانه این موفقیت‌ها بود که او سرمربیگری تیم ملی فوتبال جوانان و بزرگسالان ایران را به عهده گرفت. شاید مهم‌ترین موفقیت او طی مربیگری‌اش در تیم ملی ایران راهیابی تیم ملی فوتبال ایران به المپیک مونترال کانادا بود، اتفاقی که پس از او تا به امروز تکرار نشده است و همچنان ما در حسرت حضور در المپیک مانده‌ایم.

دراگان اسکوچیچ

اسکوچیچ حالا یکی از معروف‌ترین مربیان ایران است، آن هم نه به دلیل موفقیت در زمین چمن که به واسطه برکناری عجیب و دور از اخلاق او توسط فدراسیون فوتبال ایران، آن هم در آستانه برگزاری مهم‌ترین تورنمنت فوتبالی جهان یعنی جام جهانی که برای هر مربی یک افتخار تکرارنشدنی است، اما کارش را برای نخستین بار در ایران با سرمربیگری تیم ملوان آغاز شود، در فصلی که شاید موفق‌ترین فصل فوتبالی این تیم شمالی در لیگ ایران باشد. پس از آن به فولاد رفت و تیم‌های صنعت نفت آبادان و خونه به خونه بابل هم از جمله دیگر تیم‌هایی بود که او روی نیمکت‌شان نشست. حضور او در تیم ملی فوتبال ایران هم همراه با موفقیت بود، هر چند حواشی بسیاری از جمله درگیری با بازیکنانی مثل طارمی حسابی حاشیه‌ساز بود.

افشین قطبی

افشین قطبی را البته با اغماض اگر مربی کاملا ایرانی محسوب نکنیم، می‌تواند در این فهرست جا بگیرد. مربی‌ای که در تهران روی نیمکت قرمزها نشست و شور و حال خاصش باعث شد صدها هزار تماشاگر را در طول فصل به ورزشگاه‌ها بکشاند. هنوز هم که هنوز است یکی از دراماتیک‌ترین قهرمانی‌های باشگاه پرسپولیس همراه با او بوده است، لیگ هفتم جایی که پرسپولیس با وجود کسر ۶ امتیاز در کورس قهرمانی باید بازی آخرش را جلوی سپاهان می‌برد که برد. اما حضور افشین قطبی روی نیمکت تیم ملی ایران چندان شیرین نبود. او همراه با تیم ملی ایران نتوانست به جام جهانی ۲۰۱۰ راه یابد و پس از آن هم در جام ملت‌های آسیا با شکست در برابر کره از گردونه رقابت‌ها خارج شدیم و افشین قطبی هم برای همیشه از نیمکت تیم ملی ایران دور ماند.

برانکو ایوانکوویچ

مورد برانکو اما مورد عجیبی است، او در فهرست موضوعی این مطلب جا نمی‌گیرد، اما شاید بهترین مربی در حالت معکوس باشد! او از تیم ملی ایران به تیم پرسپولیس رفت و طی حضور چهارساله و تیمش افتخاری نبود که برای تیم قرمز پایتخت کسب نکرده باشد، مدت حضور چهار ساله‌اش سه قهرمانی متوالی و یک نایب قهرمانی (آن هم با تفاضل گل) به دست آمد و تیم پرسپولیس را برای نخستین بار به فینال باشگاه‌های آسیا برد و البته یک قهرمانی در جام حذفی را هم پیوست کارنامه پربارش کرد. او در تیم ملی هم موفق بود، توانست تیم ملی ایران را بی‌دردسر آن روزها به جام جهانی ۲۰۰۶ آلمان ببرد هر چند همان جا از کار برکنار شد و البته یک قهرمانی دلچسب هم در بازی‌های آسیایی به نام ایران ثبت کرد.